

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

NYHEDSBREV NR. 18, NOVEMBER 2010

ISSN: 1904-1233

REDAKTØRENS HJØRNE

Kære læsere!

Hermed et nyt nummer af nyhedsbrevet, der blandt andet byder på en rapport fra kongressen i Stuttgart, nyt om herolder og på en artikel om skotske våbener på Internettet.

Som altid modtages stort og småt meget gerne til nyhedsbrevet, helst i form af færdige noter og artikler.

Inden længe er juletravlheden over os, og redaktionen vil benytte lejligheden til at ønske

Glædelig Jul og Godt Nytår!

INDHOLD

S. 1: REDAKTØRENS HJØRNE • INDHOLD

S. 2: ÄR EN FÅGEL I VERKLIGHETEN BÄTTRE ÄN EN PÅ SKÖLDEN?

S. 4: SIR PETER GWYNN-JONES • NYT FRA THE COLLEGE OF ARMS • NY CHIEF HERALD OF IRELAND

S. 5: DANIEL DE BRUIN

S. 6: XXIX INTERNATIONALE KONGRES I STUTTGART

S. 9: 6. NORDISKE HERALDISKE KONFERENCE I HELSINGFORS

S. 10: FORELÆSNINGSRÆKKE 2011

S. 11: BESØG PÅ CHRISTIANSBORG

ÄR EN FÅGEL I VERKLIGHETEN BÄTTRE ÄN EN PÅ SKÖLDEN?

Eller då den Ramsayska örnen deppade.

Carl-Thomas von Christerson

År 1881 gav Robert Riddle Stodart, Deputy Lion King of Arms, ut sin samling av illustrerade skotska vapensköldar. Sköldarna var tagna ur ett antal av de mest kända manuskripten, och hans ändamål var att få fram en samling med ett representativt urval av skotska vapensköldar avbildade i färg med tillhörande heraldiska och genealogiska kommentarer. Robert Riddle Stodart: *Scottish Arms, Being a Collection of Armorial Bearings A.D. 1370-1678, Reproduced in Facsimile from Contemporary Manuscripts With Heraldic and Genealogical Notes*, Vol. I-II, Edinburgh 1881.

Detta svåråtkomliga verk finns nu att tillgå i digitaliserad form på The Internet Archive.

Band 1: <http://www.archive.org/stream/scottisharmsbein01stoduoft#page/n7/mode/2up>

Band 2: <http://www.archive.org/stream/scottisharmsbein02stoduoft#page/n5/mode/2up>

Verket är uppdelat så att i band 1 ges en introduktion, en alfabetisk namnlista med sidohänvisningar och sedan själva illustrationerna. I band 2 ges heraldiska och genealogiska kommentarer, här finns ett index till dessa noter och sedan ett fåtal rättelser och tillägg.

Denna Internet-version är förebildlig och enkel att orientera sig i. Illustrationerna är klara och tydliga och går att förstora för närstudier. Manuskriptkällorna är följande:

Armorial de Gelre, Armorial de Berry, Foreman's Roll, Sunderland Hall Manuscript, Additions to Sir David Lindsay's Manuscript, Workman's Manuscript, King's and Nobility's Arms, Sir David Lindsay the Younger's Manuscript, Sir James Balfour's Manuscript, Lyon Register, Earl of Crawford's Manuscript, Gentlemen's Arms, Funeral Escutcheons og Sundries .

Som bekant kom ett flertal skottar på 1600-talet till Skandinavien, i synnerhet till Sverige och Finland. Här kan nämnas namn som Chapman, Crawford, Douglas, Forbes, Fraser, Hamilton, Murray, Ramsay och Spens. Exempelvis visas i Workman's Manuscript vapnet för Fraser of Philorth, den gren varifrån adliga ätten Fraser i Finland härstammar. Då Anders (Andrew) Fraser fick sitt skotska adelskap bekräftat i Sverige år 1663 ändrades också hans vapen, bl.a. så att den skotska hjälmprydnadens strutshuvud med en hästsko i näbben, i hans nya vapen blev till en beväpnad arm med ett svärd (planch 79A)

Samma konstnärliga nivå som för detta fraservapen har vapentecknaren för t.ex. Ramsay of Russel i samma manuskript inte nått. Det är i högsta grad frågan huruvida örnen, med de vingar den fått i fält 1, kan flyga, för inte att tala om att örnen har förlorat sitt ena ben.

Om fågeln i fält 4 verkligen är en örn är tveksamt, kanske vapentecknaren just ätit gås? (Planch 47)

I Armorial de Berry ses vapnet för Ramsay of Dalhousie. Visserligen har den svarta örnen en stor och kraftig rovfågelsnäbb, men fjädrarna och hela fågelns statur får en att undra om den skulle ha fått ett ofrivilligt oljebad? (Planch 7)

Så är Alexandre de Ramsays örn i Armorial de Gelres planch C, översta raden till höger mera livskraftig med sina stadiga vingar och kraftfulla beväpning.

Detta utan någon form för malice, men ett verk som Stodarts ger den intresserade åskådaren en utomordentlig möjlighet för komparativa både heraldiska och konstnärliga studier.

ØL FRA GAVNØ

Øl- og vinetiketter indeholder jo ganske ofte heraldiske elementer. På øllene fra Gavnø Slotsbryggeri prydes etiketterne af slægten Reedtz-Thotts komplette våben i baggrunden, mens det Thottske våben med friherrekronen fremhæves i farvelagt version.

SIR PETER GWYNN-JONES (1940-2010)

Som nævnt i sidste nummer af nyhedsbrevet, fratrådte Sir Peter Gwynn-Jones som Garter Principal King of Arms ved The College of Arms i foråret. Det blev et uventet kort otium. Den 21. august døde Gwynn-Jones efter et slagtilfælde tre uger tidligere. Han begyndte som assistent på The College of Arms i 1967, blev Bluemantle Pursuivant i 1973, Lancaster Herald i 1982 og endelig Garter King of Arms i 1995. En mere fuldstændig nekrolog kan læses her:

<http://www.sal.org.uk/obituaries/petergwynnjones>

Et par interessante glimt af en herolds arbejde findes på denne blog, der skrives af nogle af medlemmer af the House of Lords, blandt dem baron Norton of Louth, hvis våben Gwynn-Jones var ansvarlig for, blandt mange andre:

<http://lordsoftheblog.net/2010/08/24/sir-peter-gwynn-jones/>

Sir Peter Gwynn-Jones, portræt malet af Daphne Todd. Nedenfor Gwynn-Jones' våben.

NYT FRA COLLEGE OF ARMS

Michael P. Siddons fratrådte tjenesten som Wales Herald Extraordinary ved the College of Arms den 30. juni. Han efterfølges af Thomas Lloyd.

Henry Paston-Bedingfield, York Herald, blev den 20. september forfremmet til Norroy and Ulster King of Arms.

En ny ROLL OF THE PEERAGE er nu tilgængelig via The College of Arms' hjemmeside:

<http://www.college-of-arms.gov.uk/PeersRoll.html>

NY CHIEF HERALD OF IRELAND

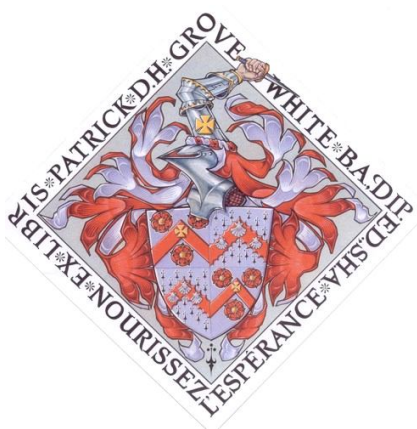
1. juni 2010 blev Colette O'Flaherty udnævnt til ny Chief Herald of Ireland. Se mere om dette embede her: <http://www.nli.ie/en/heraldry-introduction.aspx>

DANIEL DE BRUIN (1950-2010)

Den kendte heraldiske exlibriskunstner, nederlandske Daniel de Bruin, døde pludseligt den 19. oktober i år, og dermed led den heraldiske kunst et stort tab. Daniel de Bruins originale tilgang til den heraldiske kunst og hans gavmilde væsen vil blive savnet. Nedenfor ses et lille udpluk af hans omfangsrige portfolio, og mere kan ses på hjemmesiden, hvor der også kan læses en længere nekrolog:

<http://www.heraldicermine.com/>

DEN XXIX INTERNATIONELLA KONGRESSEN FÖR HERALDIK OCH
GENEALOGI I STUTTGART 2010

Wilhelm Brummer

Den 12-18 september 2010 gick den XXIX internationella kongressen för heraldik och genealogi av stapeln. Denna gång hölls kongressen i Stuttgart. Temat för kongressen var *Identität in Genealogie und Heraldik*.

Kongressen öppnades med en högtidsceremoni i Neues Schloss. Med tal och kammarmusik av Joseph Haydn och Carl Maria von Weber överläts kongresstaven i närvaro av olika representanter för heraldiska myndigheter och institutioner. Speciellt glädde det en heraldiker att såsom i Saint Andrews år 2006 få se så många praktiga häroldsdräkter i bruk.

Föreläsningarna hölls i Hotel Le Méridien. Det var naturligt att söka sig till föreläsningar hållna av nordbor vilka hölls i följande kronologiska ordning: Tom S. Vadholm, Antti Matikkala, Nils G. Bartholdy, Kaare Seeberg Sidselrud, Ronny Andersen, Tom C. Bergroth, Henrik Klackenberg och Steen Clemmensen. Dessa behandlade bland annat världslig pretensionsheraldik, sakral heraldik, det korstryck som kommunal heraldik lever idag i, heraldik i flaggor och ordenstecken samt det nya vapnet för Prins Daniel, hertig av Västergötland. Av de utländska kan speciellt nämnas Claire Boudreaus (*L'Identité héraldique des familles canadiennes*), Rob van Dries (*As it was in 1783? – Reconstruction of the Mourning Boards [Hatchments] in the Church of Breda*) och Laura Cirris (*Medieval Identity in the Emblems of the Florentine Sestieri and Quartieri and Their Heritage in XXth Century – Calco in Costume*).

Nordbor blev även prisbelönda. *Confédération Internationale de Généalogie et d'Héraldique* gav Henrik Klackenberg Don Vicente de Cadenas y Vicents pris för hans insatser som statsheraldiker. Priset instiftades 2007 till minne av don Vicente (1915-2005), som var den siste Cronista Rey de Armas i Spanien, och dess ändamål är att uppmärksamma förtjänstfulla insatser av statsheraldiker. *Confédération Internationale de Généalogie et d'Héraldique* belönade även PhD Antti Matikkala från Finland med Prix Dr Walburga von Habsburg Douglas för hans bok *The Orders of Knighthood and the Formation of the British Honours System, 1660-1760*. Antti Matikkala kallades även till ledamot av den internationella heraldiska akademien.

Avslutningsbanketten hölls i Alte Reithalle, där blickarna redan kunde riktas mot nästa kongress. Den XXX internationella kongressen för heraldik och genealogi hålls den 24-28 september 2012 i Maastricht. Då är temat *Frontiers in genealogy and heraldry Frontières dans la généalogie et l'héraldique*. Förhoppningsvis hittar så många nordbor som möjligt dit!

(Se bilder fra kongressen på de næste sider.)

Åbningen af kongressen i Neues Schloss.

Øverst: Hotel Le Meridien

Til venstre: Henrik Klackenberg holder foredrag

Til højre: Laura Cirri holder foredrag

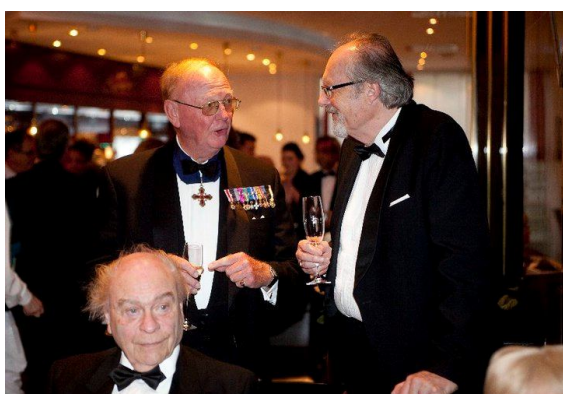

Nogle af de nordiske deltagere - og en enkelt brite - nyder nogle af Stuttgarts kulinariske fristelser.

Henrik Klackenberg og Antti Matikkala får overrakt priser.

Lars Tangeraas, Vladimir Sagerlund og Geir Helgen ved gallamiddagen.

Alte Reithalle, hvor gallamiddagen blev afholdt.

6. NORDISKA HERALDISKA KONFERENSEN

Helsingfors (Finland) 20–22 maj 2011

Arrangör: Collegium Heraldicum Fennicum i samarbete med Societas Heraldica Scandinavica

Tema: *Person- och släktvapen kring Östersjön: bruket och territorier*

Konferensens syfte är att genom vetenskapliga föredrag tangera frågor angående olika former av bruk av person- och släktvapen kring Östersjön. Med territorier anspelas också på territoriella hänvisningar i person- och släktvapen. Genom att inbjuda nya föredragshållare utanför Societas Heraldica Scandinavicas medlemskår strävar konferensen till att befrämja de vetenskapliga kontakterna och samarbetet mellan specialister av olika ämnesområden.

Program:

Fr 20.5. *Mottagning*, Riksarkivet, Fredsgatan 17 (kl. 18.00)

Lö 21.5. *Föreläsningar*, Finlands Riddarhus, Riddaregatan 1

De nordiska heraldiska konferensernas 10-årsjubileumsbankett,

Stor Capitlets av Svenska Frimurare Orden i Finland ordenshus, Nylandsgatan 9

Sö 22.5. *Föreläsningar*, Finlands Riddarhus, Riddaregatan 1

Må 23.5. *Exkursion* till Tallinn

Anmälan till kollokviet och exkursionen sker senare. Mera information kommer att sättas ut på Societas Heraldica Scandinavicas hemsidor: <http://www.heraldik.org/>

Vänligen observera att hotellrum ombesörjs självständigt av deltagarna. Vi rekommenderar Sokos Hotel Helsinki, Glogatan 8 (<http://www.sokoshotels.fi/se/>) som till priset är tämligen facilt och ligger endast några kvarter från Riddarhuset och Riksarkivet.

För förfrågningar i anslutning till konferensen kontaktas:

Wilhelm Brummer
konferensansvarig
brummer@heraldik.org
+358 50 441 5861

DANSK HERALDISK SELSKAB

SOCIETAS HERALDICA DANICA
DANSK AFDELING AF SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

I samarbejde med Folkeuniversitetet i København

FORELÆSNINGSRÆKKE FORÅR 2011 – *foreløbigt program*

Tema: **Heraldik i et kunstnerisk perspektiv**

29. marts 2011:

DET DANSKE KONGEVÅBENS KUNSTNERISKE UDVIKLING GENNEM 800 ÅR. Foredragsholder: Arkivar, seniorforsker, cand.phil. **Nils G. Bartholdy.**

5. april 2011:

HERALDIK PÅ KONGELIGE PRYDS- OG KUNSTGENSTANDE. Foredragsholder: Museumsinspektør, cand.arch. **Peter Kristiansen.**

12. april 2011:

NYE KOMMUNEVÅBENER OG HERALDISK KUNST.

Foredragsholder: Kongelig våbenmaler, cand.mag. **Ronny Andersen**

3. maj 2011:

RENÆSSANCEN I FINSK HERALDISK KUNST EFTER 1949

Foredragsholder: Amanuensis, fil.kand. **Tom C. Bergroth.**

10. maj 2011:

HERALDISK UDSMYKNING I FINLANDS RIDDERHUS

Foredragsholder: Cand.mag. & art. **Carl-Thomas von Christierson.**

OBS! Der tages forbehold for ændringer. Tidspunkt og sted annonceres senere.

Arrangører:

Specialkonsulent, ph.d. Niels Arne Dam
Kgl. våbenmaler, cand.mag. Ronny Andersen

DANSK HERALDISK SELSKAB

SOCIETAS HERALDICA DANICA
DANSK AFDELING AF *SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA*

BESØG I CHRISTIANSBORGS RIDDELSAL

I anledning af HM Dronningens 50-års fødselsdag i 1990 indledtes arbejdet med at udarbejde nye gobeliner til riddersalen på Christiansborg. De kunstneriske forlæg blev overladt til Bjørn Nørgaard, som på fabulerende og ekspressiv vis genfortæller Danmarks historie med koblinger til den omliggende verden. I denne billedvandring gennem Danmarkshistorien kan man også følge udviklingen i de danske kongers våben. Arkivar ved Rigsarkivet og æresmedlem af Heraldisk Selskab, seniorforsker Nils G. Bartholdy, fungerede som heraldisk konsulent på denne del.

Søndag den 12. december 2010 arrangerer Dansk Heraldisk Selskab besøg i riddersalen på Christiansborg for at se gobelinerne. Nils G. Bartholdy vil fortælle om samarbejdet med Bjørn Nørgaard og om de våbenmærker, som ses på gobelinerne.

Vi mødes ved rytterstatuen af Christian IX på Ridebaneanlægget kl. 13:45. Prisen er 60 kr. Tilmelding til sekretæren på e-mail dhs@heraldik.org senest 1. december.

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICAS NYHEDSBREV

ISSN: 1904-1233

UDGIVER: SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

REDAKTØR: RONNY ANDERSEN, AMALIENBORG SLOTPLADS 7 E, DK-1257 KØBENHAVN K, DANMARK

E-MAIL: andersen@heraldik.org

I REDAKTIONEN: CARL-THOMAS VON CHRISTIERSON, KRISTHILD MARNSEG